

• BARAKARJI, BARAKARSKA NASELJA IN REŠEVANJE NJIH PROBLEMATIKE

DOSLEDNO DO KONCA

V zadnjem času so nekateri slovenski in tudi jugoslovanski časopisi pisali o barakarstvu v naši občini na dokaj neobjektiven način in morda celo precej žaljivim prizvokom kot s pripravljenostjo pomoči. Zato menimo, da je prav, če tudi mi zapišemo nekaj o tem, saj so barake in barakarska naselja, pa če nam je prav ali ne, stalni spremljevalci mest. V takih naseljih ne živijo lenuhi, kot bi morda nekateri radi dokazovali, temveč delavci, ki jih vsako mesto — tudi Ljubljana — potrebuje in so prišli v mesto delat. Vsi se zavedamo, da je stopnja rasti zaposlovanja večja kot stopnja rasti stanovanjske gradnje. Zato so si tisti brez strehe nad glavo morali pomagati, kot so pač vedeli in znali. Tako so barakarska naselja rasla nekontrolirano in stanje je postajalo že zaskrbljujoče, če ne celo kritično.

Analiza, ki je bila izdelana pred časom, je pokazala, da je živelo v ljubljanskih občinah po takšnih naseljih 3532 stanovalec; samo v naši občini je živelo v 196 barakah 1378 stanovalec. Središča takih naselij so bila:

- Šmartinska c. št. 156 (Žito),
- Podgrajska cesta št. 9a in 9c,
- Zgornji Kašelj (sedem naselij, od katerih je največje ob Kašeljskem mostu),
- Gramozna pot št. 14,
- Tovarniška ul. št. 14a (to naselje je pogorelo)
- Tovarniška ul. št. 41.

USTANOVITEV OBČINSKEGA ŠTABA

Da bi ustavili nadaljnjo rast takih naselij, je bil v avgustu 1975 ustanovljen občinski štab za odpravo barakarskih naselij, ki se je najprej — in takoj — lotil ugotovitve stanja. Ugotovil je,

da je živelo v 196 stanovanjskih enotah 149 družin s 196 otroki ter 45 samcev. Od skupnega števila odraslih stanovalec jih je bilo zaposlenih 271. Zato so člani štaba takoj napravili seznam delovnih organizacij, kjer so le-ti zaposleni. Že takrat pa je bilo jasno, da če občina ne štab nimata denarja za nakup stanovanj, torej za trajnejšo rešitev stanovanjskih problemov.

Večina stanovanjskih enot, zbitih iz najrazličnejših materialov in elementov, je bila brez najnovejših higienskih pogojev, predstavljala pa je še potencialno nevarnost zaradi improviziranih električnih izolacij, odprtega ognja, kopičenja odpadkov in podobno, tako da je bilo večsotih prav čudno, da še ni prišlo do izbruha kake bolezni.

ŠIROKA AKCIJA

Ob prvem podeljevanju solidarnostnih stanovanj v Ljubljani

je bilo od 400 stanovanj kar 95 dodeljenih družinam, ki so prebivale v barakah (v naši občini 24 družinam iz 11 barak). V pripravi, je bil tudi družbeni dogovor o minimalnih standardih zaposlovanja, ki je določal, da morajo delovne organizacije nuditi delavcem poleg dela tudi normalne življenjske možnosti. Delovne organizacije namreč niso imele nobenega pogleda v to, kako živijo njihovi delavci, ohlapnost pri izvajanju zakonodaje glede prijave službe pa je omogočala številne špekulacije. Dovolj je namreč bilo, da je posameznik prinesel osebno izkaznico nekoga s stalnim bivališčem in že je bil tudi sam prijavljen (najpogosteje na naslovu, za katerega sploh ni vedel, kje je). Posamezniki so tako imeli tudi 20, 30 prijavi. Žal mnoge delovne organizacije še dandanašnji tega dogovora niso podpisale, čeprav se vsi zavedamo, da bi morali te črne pike odstranjevati vsi, brez predaha in permanentno.

V letu 1979 bi se morale družbenopolitične organizacije zavzete za to, da bi do sprejema dogovora prišlo in da bi ga seveda vsi izvajali, saj je nerazumljivo, kako je to moglo obstajati na pol poti.

Leta 1976 je bil ustanovljen ljubljanski štab za odstranitev barakarskih naselij ter stanovanj šeste in sedme kategorije. Pripravil je načrt, po katerem bi do leta 1984 dokončno rešili te probleme.

»PLAT ZVONA«?

Vse to pišemo zato, da bi lahko ugotovili, kako in kdaj sta se tako naša občina kot Ljubljana v celoti, začela ukvarjati z odpravo barakarstva. Vsekakor pa že mnogo prej, preden je zagorelo v barakah ob Tovarniški ul. št. 14a in nam torej nihče ne more očitati, da smo šele z izbruhom požara ugotovili »sijajno možnost« za odstranitev vsega naselja. Tako namreč navaja eden od pri nas zelo branih tednikov — Arena — v svoji reportaži »Baraka, prikolica, cesta...«

Požar v barakah ob Tovarniški ul. št. 14a je izbruhnil v dopoldanskih urah, ko v naselju ni bilo mnogo starejših ljudi, a precej otrok in prava sreča je bila, da ni terjal človeških žrtve. Požar sicer res ni zajel celotnega naselja, vendar je bilo bivanje v njem tako omejeno (izključena električna, voda, neustrezne sanitarije), da je inspekcija v njem prepovedala nadaljnje bivanje. Štab je takoj ukrepal ter skupaj s Civilno zaščito in Rdečim križem priskočil na pomoč. Popisani so bili pogoreli in imetje, nepoškodovana imovina je bila depnirana v Javna skladišča, organizirana sta bila brezplačna prehrana in oblačila, poiskana so bila prenočišča v samskih domovih in gostiščih. Že v začetku pa je bilo rečeno, naj si samci skušajo, če se le da, pomagati tudi

sami, saj se lažje znajdejo kot cele družine. Mnogo jih je to tudi storilo. Od republiškega štaba Civilne zaščite je prišlo s Tolminškega 33 prikolic. Takoj je bilo urejeno zemljišče — kuhinja, voda, elektrika in sanitarije — v Zgornjem Kašlju, tako da so se lahko družine, pa tudi samci, preselili v prikolice. Seveda je bila to začasna rešitev. Odkupljeno je bilo zemljišče, kjer so stali prikolice, sprejet je bil odlok o spremembi generalnega plana urbanističnega razvoja mesta Ljubljana, sprejet je bil (po hitrem postopku) zazidalni načrt, naročen je bil projekt in nato zgrajeno naselje z 92 stanovanjskimi enotami. Iz sredstev solidarnosti je bilo v ta namen porabljenih 30 milijonov dinarjev. Prvi pogoreli so se vselili 15. novembra leta 1977. Štab za odpravo barakarskih naselij je nameraval najprej rešiti pogorelce, nato pa še stanovalec Tovarniške ul. št. 41, naselja ob Kašeljskem mostu in naselja Zgornji Kašelj št. 49. Pri dodeljevanju stanovanj ni bilo in tudi ni moglo biti nikakršnih špekulacij (Arena in 7D očitata celo podkupovanje), saj o tem ni odločal posameznik, temveč celoten štab, njegovo delo pa je bilo veskozi kontrolirano. Občinska

skupščina in izvršni svet sta redno obravnavala to problematiko in sta dala štabu vso podporo.

Naj navedemo še primer z dnjih dvanajstih družin, ki se bodo vse vselile v nova stanovanja. Štab je imel svojo listo, vendar so tudi stanovalec v Zgornjem Kašlju sestavili svojo in na zboru stanovalec so šli od primera do primera in glasovali. Pri tem se je štab veskozi kozultiral z zavodom za socialno delo in s sindikatom.

PA ŠE TO

Članka v Areni in 7D sta vse člane štaba začudila, prizadela in ogorčila, saj je dokaj zavzeto reševal probleme in ne bi bilo napak, če bi se tudi druga mesta lotila tega na podoben način. Povsem jasno je, da vsega ni moč rešiti čez noč, saj so barake in barakarska naselja nastajala veskozi in dolgo časa. Gre predvsem za naslednje:

1. da se vsem omogočijo kolikor toliko normalne možnosti za bivanje,
2. da preprečimo vsako novo nastajanje barak in poskrbimo za pravočasno odstranitev tistih na gradbiščih (nekatero delovne organizacije so take barake celo prodajale),
3. da krajevne skupnosti nad-

zirajo morebitno nastajanje novih barak in pravočasno obveščajo pristojne organe,

4. da uredimo politiko zaposlovanja, čeprav bi moralo biti to urejeno že z dogovorom o minimalnih možnostih zaposlovanja, ki pa ga žal še vedno niso podpisale vse delovne organizacije,

5. da bo bolj ekonomično, organizirano uporabljena amortizacija, ki se steka od najemnin.

O članku v Areni, ki je razvrednotil ves trud ne samo štaba — ta je le operativno telo —, temveč cele naše skupnosti, je razpravljal izvršni svet skupščine, oddelek za gradbene in komunale zadeve pa je vložil ovadbo javnemu tožilcu, saj gre v nekaterih delih besedila za namerno blatenje delavcev uprave in za nepreverjeno pisanje.

KAJ PA

NAŠA SKUPNOST?

Morda se kot občinsko glasilo na tem področju nismo dovolj angažirali. Zato bomo skušali čimprej obiskati prebivalce novega naselja v Zg. Kašlju, o fenomenu barakarstva in o barakarskih naseljih pa bomo pisali pogosteje, saj smo že v uvodu omenili, da je to stalni spremljevalec vseh mest — večjih, pa tudi manjših, tudi Ljubljane.

ig

Srečanje z rejnicami in rejenčki

V naši občini imamo okrog 80 rejenčkov, ki jim starši iz različnih vzrokov ne morejo nuditi možnosti za zdravo rast, skladen osebnostni razvoj ter usposobitev za samostojno življenje in delo. Za te otroke skrbijo rejniške družine, ki jim skušajo nuditi varen in toplec drugi dom. Da bi se jim vsaj malo oddolžili za njihov trud, je občinska skupnost socialnega skrbstva Ljubljana Moste-Polje konec decembra lani organizirala novoletno srečanje, na katerega je povabila okrog 55 rejnic, ki so pripeljale s seboj tudi rejenčke, mlajše od 15 let. Odziv je bil lep, saj se je zbralo okrog 110 povabljenih.

Povabljenec so v dvorani moščanske glasbene šole pripravili in izvajali kratek program gojenci glasbene šole, otroci VVZ Kodeljevo in učenci OŠ Jožeta Moškriča. V imenu OSSS Ljubljana Moste-Polje je zbrane pozdravila tovarišica Jadekova, predsednica IO OSSS Ljubljana Moste-Polje. Po končanem programu so bile rejnice z otroki povabljene v dvorano KS Kodeljevo, ki so jo delavci centra za socialno delo Ljubljana Moste-Polje okrasili in tako skušali v njej ustvarjati novoletno ozračje. Tu jih je najprej v imenu vseh rejnic

pozdravila in se zahvalila za povabilo predsednica društva rejnic Slovenije tovarišica Mlakarjeva, nato pa je ob skromni zakuski prišlo do sproščene klepete. Verjetno pa so se otroci najbolj razveselili daril, ki jih je zanje in za rejnice pripravil dedek Mraz pod novoletno jelko. Razšli so se z željo, da to srečanje ne bi bilo zadnje, ampak da bi v letu 1979 še večkrat prišli skupaj in pripravili rejnicam, tudi strokovna predavanja, ki bi jim lahko pomagala pri njihovem delu z otroki.

IRENA VRBIČ

Priznanje požrtvovalnemu rešitelju

Za Aleša Goljo, učitelja matematike in fizike na moščanski gimnaziji, so se prvega januarja jutro ob deseti uri osemindeset minut začeli srhljivi trenutki. Ob popravilju matematičnih nalog je za trenutek pogledal proti Ljubljani in zazdelo se mu je, da vidi v njej plavajoče truplo. Takoj zatem je presenečen spoznal, da je človek v deroci vodi še živ. Brez pomisleka je skoraj bos zapustil stanovanje in teklo ob bregu, vse dokler ni dohitel starejšega moškega, ki se je v vodi z zadnjimi močmi bojeval za življenje. Ko se je pokazala prva ugodna priložnost, je skočil proti utaplajočemu se možu in ga privlekel do brega.

Iz ledene vode sta mu ga že lahko pomagala izvleči miličnik in mlad fant, ki ju je poklical med tekom. Prežebel in premočen, a neskončno srečen, da je rešil človeško življenje, se je Aleš Golja vrnil domov.

Požrtvovalnega rešitelja je povabil predsednik občinske skupščine Marjan Moškrič. V tovariškem pogovoru je tovariš Moškrič izročil Alešu spominsko darilo in izjavil zadovoljstvo, da reševanje iz ledene Ljubljane ni vplivalo na rešiteljevo zdravje.

Res je, šele ob takim dogodku dokončno spozna človeka!

DUŠAN JEŽ